

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Başuru Tarihi
18.11.2021

Kabul Tarihi
20.12.2021

Online Yayın Tarihi
29.12.2021

HAVALI TABANCA: HEDEFTE NE VAR?

Aylin Özge PEKEL¹, Olcay AVŞAR¹, Nagihan ÇAREDAR¹, Ceren SUVEREN ERDOĞAN¹, Tuba BOZADA ÖZBAYRAK²

¹Spor Bilimleri Fakültesi, Gazi Üniversitesi; ²Trio Çocuk Gelişim ve Danışmanlık Merkezi, İstanbul

Özet

Havalı tabanca, fiziksel kapasitelerin yanı sıra teknik altyapı ve yüksek zihinsel odaklanma ve karmaşık beceriler gerektiren bir spor branşıdır. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, havalı tabanca sporu yapan çocukların havalı tabanca kavramına yönelik algılarını metaforlar ve çizimler yardımıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırmaya 2020-2021 sezonunda Türkiye gençler milli takım şampiyonası seçmelerine katılmış, havalı tabanca branşında lisans sahibi toplam 71 sporcu katılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde, her bir sporcuya kişisel bilgi formu uygulanmış ve sporculardan “havalı tabanca gibidir/benzer; çünkü” cümlesini tamamlamaları ve havalı tabanca kavramına yönelik düşüncelerini yansıtan bir resim çizmeleri istenmiştir. Veri toplama aracı bizzat araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Ayrıca tüm katılımcılar gönüllülük esasına dayanarak çalışmada yer almıştır. Veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Verilerin analizinde sırasıyla adlandırma, eleme, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması, elde edilen metaforların frekanslarının hesaplanması, yorumlanması ve yapılan çizimlerinin incelenmesi aşamaları takip edilmiştir. Sporcuların bakış açıları incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun yapmış oldukları spor branşını benimsemiş oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Farklı branşlarda yapılan benzer çalışmalar çoğaldıkça sporcuların spora olan bakış açılarının daha net anlaşılması ve performansa yansıyan zihinsel süreçlerin daha doğru bir bakış açısıyla değerlendirilmesinin mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Havalı tabanca, Spor, Metafor, Algı, Çizim

AIR PISTOL SHOOTING: WHAT'S ON TARGET?

Abstract

Air pistol shooting is a sports branch that requires physical capacities as well as technical infrastructure and high mental focus and complex skills. The aim of this study is to reveal the perceptions of children who play air pistol shooting sports towards the concept of air pistols with the help of metaphors and drawings. A total of 71 athletes who have license in this branch, participated of the selection for the Turkish youth national team championship in the 2020-2021 season. Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the research. In obtaining the data, a personal information form was applied to each athlete and "air pistol shooting it is like this; because" and were asked to draw a picture reflecting their thoughts on the concept of air pistol shooting. The data collection tool was implemented by researchers. In addition, all participants took part in the study on a voluntary basis. In the analysis of the data, the stages of naming, screening, category development, ensuring validity and reliability, calculating, interpreting and examining the frequencies of the resulting metaphors were followed. As a result, when the points of view of athletes are examined, it is seen that the vast majority of them have adopted the sports branch they have made. As similar studies in different branches increase, it is thought that it may be possible to understand the perspectives of athletes on sports more clearly and to evaluate the mental processes reflected in performance from a more accurate point of view.

Key Words: Air pistol shooting, Sport, Metaphor, Perception, Drawing

Sorumlu Yazar: Nagihan ÇAREDAR¹, Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, nagihancaredar@gazi.edu.tr

GİRİŞ

Havalı tabanca spor branşı, insanın doğumundan itibaren öğrendiği ve geliştirdiği temel motorik özelliklerin hepsinin koordineli bir şekilde kullanıldığı bir spor dalıdır. Bu spor dalı endüstri, silah sanayi, toplumsal, ekonomik, politik ve kültürel olmak üzere pek çok olgu ile beraber anılmaktadır. Burada “spor” terimi geniş anlamıyla kullanılmıştır. Yani yalnız yarışma değil avcılık, eğlence ve spor etkinlikleri açısından gönüllü katıldıkları faaliyetler, oyun gibi aktiviteleri de kapsayan bir araç olarak benimsenmiştir. Yazarer, Taşmektepligil, Ağaoğlu ve Ağaoğlu (2004)’na göre; bireyin ergenlik öncesi ve sonrası düzenli olarak katıldığı spor ve oyun faaliyetleri sağlıklı bir fiziki yapının gelişmesine yardımcı olurken, diğer taraftan psikolojik ve ruhsal gelişmeye de katkıda bulunmaktadır. Bu gelişim ihtiyaçlarının en önemlisi birçok davranışın kaynağını oluşturan ya da davranışları şekillendiren psikolojik ihtiyaçlar olarak bilinmektedir (Burger, 2013).

Sporcuların psikolojik ihtiyaçları desteklendiğinde öğrenmeye yönelik motivasyonu arttırma ve potansiyellerini tam olarak ortaya koymalarına yardımcı olunabileceği gibi oluşması muhtemel olumsuz durum ve duygularla baş edebilme yetenekleri de geliştirilebilmektedir. Ayrıca stres yönetimi, hedef belirleme ve iletişim kurmayı öğrenme gibi doğrudan diğer ortamlara aktarılabilen ve yaşam boyunca kullanılabilen birçok yaşam becerisi spor vasıtasıyla kazanılmaktadır (Gould & Carson, 2008). Spor eğitiminin doğru bir şekilde verilmesiyle çocukların fiziksel sağlık ile tüm hayatlarını etkileyebilecek yaşam becerilerini kazanımlarına destek olacağı bilinmektedir. Çocukların ilgilendikleri ve deneyimledikleri branştan beklentileri, hissettikleri, antrenörler ve spor yöneticileri tarafından fiziksel gelişim ve performansın ön plana çıktığı müsabaka süreçlerinde göz ardı edilmemesi gereken önemli konular arasında yer almaktadır (Seligman & Csikszentmihalyi, 2002; Zaichkowsky & Larson, 1995).

Popülerliği artarak devam eden bir aktivite bütünü olarak karşımıza çıkan havalı tabanca sporuna bireylerin yaklaşımı, araştırma konularında yerini almaya başlamıştır. Metafor kullanımı, genel olarak benimsediğimiz dünya kavrayışımıza göre düşünme biçimi ve bir görme biçimi anlamına gelmektedir (Morgan, 2016). Arslan ve Bayrakçı (2006)’ya göre metaforlar, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizmasıdır. Metaforlar, soyut ve karmaşık bilgileri somut deneyimlerle ilişkilendirmek için güçlü bir bilişsel araç olmasının yanı sıra yalnızca temsili işlev sahibi değil, aynı zamanda anlama, karar verme ve eylem için bir temel oluşturduğu varsayılmaktadır (Dutke, 1994; Vosniadou & Ortony, 1989). Çizimin ise yaşanmış bir deneyim ile dünya arasındaki diyalektik bir etkileşimin tasvir etkinliği yoluyla ifade edildiği,

somutlaştırılmış bir çaba olduğu görüşünü desteklemektedir (Gravestock, 2010; Pallasmaa, 2014).

Literatür incelendiğinde farklı spor branşları, spor, beden eğitimi ve spor dersleri ile beden eğitimi öğretmeni kavramına yönelik farklı metafor ve çizim çalışmaları bulunmakla birlikte fiziksel kültür ve spor branşlarına özgü, boş zaman ve fiziksel aktivite alanlarındaki çizim kullanılan çalışmalara ender rastlanmaktadır. Şirin, Bektaş, Karaman ve Aytan (2012) tarafından yapılan bir araştırmada rafting katılımcılarının rafting kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bir diğer araştırmada, Türkiye'de karate ve taekwondo branşı ile ilgilenen sporcu öğrencilerin bu sporlara yönelme nedenleri ve bu sportlardan beklentileri üzerine çalışılmıştır (Arpa, 2014). Çaredar, Pekel ve Cengizel (2021)'in yapmış oldukları çalışmada, 7-12 yaş aralığındaki çocukların basketbol kavramına yönelik algı ve çizimlerini incelemişlerdir. Ceylan ve Kozak (2021) ise aktif zumbaya katılan üyelerin zumba kavramına ilişkin algılarını metaforlar vasıtasıyla incelemiştir. Pekel, Pekel ve Soy (2021) ise yapmış oldukları çalışmalarında geleneksel türk okçuluğu branşında spor okullarında öğrenim gören sporcuların geleneksel türk okçuluğu kavramı üzerine metafor ve çizimlerini incelemişlerdir. Havalı tabanca sporu yapan sporcuların havalı tabanca kavramına yönelik algılarını ortaya koyan çalışmalara rastlanmamıştır.

Bette (1999) sporun sosyal bir fayda olarak nasıl işlediğinin anlaşılmasının, spor aktivitelerinin deneyimlenme biçimine bağlı olduğunu ifade etmektedir. Benzer etkinliklerin farklı insanlar için farklı anlamlar taşıyabileceği ve bir kişinin aynı etkinliğe farklı anlamlar yükleyebileceği anlamına gelir (Seippel, 2006). Bu bağlamda havalı tabanca sporu yapan sporcuların yaşanmış havalı tabanca deneyimleri yoluyla havalı tabanca kavramına yükledikleri metaforik anlamların ve çizimlerin ortaya çıkartılıp incelenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada sporcuların yaptıkları branş olan havalı tabanca kavramlarına yükledikleri metaforik anlamların ve çizimlerin ortaya çıkartılıp incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik bir çalışma, insanların yaşadıkları şeylere ve yaşadıkları şeyleri nasıl deneyimlediklerinin betimlenmesine odaklanan bir araştırmadır. Fenomenolojik çalışmanın asıl hedefi, bir kimsenin aklındakileri, yani yaşanmış deneyimlere ilişkin algısının özünü ortaya çıkarmaktır (Creswell, 2013; Patton, 2014).

Araştırma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu; 2020-2021 sezonunda Türkiye gençler milli takım şampiyonası seçmelerine katılmış 10-16 yaş havalı tabanca branşın da lisans sahibi 17 kadın 54 erkek toplam 71 sporcu oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan sporculara ait demografik bilgiler

Öğrenci		F	%
Cinsiyet	Erkek	54	76
	Kadın	17	24
Sınıf düzeyi	1.	1	1
	2.	4	6
	3.	4	6
	4.	7	10
	5.	4	6
	6.	24	34
	7.	16	23
	8.	11	15
Toplam	8	71	% 100

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmada elde edilen demografik özelliklere yer verilmiş olup, ikinci bölümünde ise araştırmaya katılan Havalı tabanca sporun da lisans sahibi sporcuların havalı tabanca kavramına ilişkin algılarını metaforlar yoluyla belirlemek için; araştırma verileri sporcuların “Havalı tabanca gibidir/benzer; çünkü ...” cümlesini tamamlamaları ve verilen boşluğa havalı tabanca kavramına ilişkin düşüncelerini yansıtan bir resim çizmeleri yoluyla elde edilmiştir. Kullandıkları metaforu “çünkü” ifadesiyle açıklamaları istenen sporculara resimlerini tamamlamaları için yeterli süre verilmiştir. Araştırmaya katılım gerçekleştiren sporculara yapmaları gerekenler açıklanırken, hiçbir yönlendirici ifade kullanılmamasına özen gösterilmiş, kulüp yöneticileri ve antrenörlerinden uygulama için izin alınmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Patton (2014) tarafından içerik analizi; insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi (sayısallaştırılması) süreci olarak tanımlanmaktadır. Verilerin analizi için ilk olarak elde edilen metaforlar 1’den 78’e kadar numaralandırılmıştır.

Numaralandırılmış kâğıtlardaki metaforlar önce tek tek incelenmiş ve kodlama yapılmıştır. Kodlama sırasında metaforların ifade ettikleri anlama göre kod listesi oluşturulmuştur. Herhangi bir mantıksal gerekçe belirlenemeyen 7 katılımcı verisi analiz dışında tutulmuştur. Kodlar arasındaki ilişkiye bakılarak özelliği en iyi açıklayabilecek kategorilere ulaşılarak veriler anlamlı hale getirilmiştir. Metaforlar, araştırma verilerinin çeşitliliği ile başa çıkmada (kategori oluşturma kolaylığı), veriler arasında bağlantı kurulmasında ve verilerin okuyucuya sunulmasında kolaylık sağlaması gibi özellikleri sebebiyle nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılmaktadır (Sadık & Sarı, 2012). Daha sonra 1'den 71 'e kadar numaralandırılmış öğrencilere ait çizimler ayrı olarak incelenmiş ve kavramsal temalar yorumlanmıştır. Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla, veriler ve analizlerin araştırılan kişilerin kontrolüne sunulması ayrıca verilerin ve analizlerin yorumlarının uzman kişilere sunulması yöntemlerine başvurulmuştur (Ekiz, 2009). Ayrıca araştırma dışından iki uzman ile çalışmayı yürüten araştırmacının oluşturduğu temalar karşılaştırılmış ve karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği, Miles ve Huberman (1994)'ın formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}}$) kullanılarak hesaplanmıştır. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda istenilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Şaban, Koçbeker & Saban, 2006; Saban, 2008). Çizimlerin uyum yüzdeleri 93 oranında aynı temalar altında toplandığı görülmüştür. Bir diğer güvenilirlik yöntemi olarak, öğrencilerin metaforları mecazi anlamları ile açıklamak için kullandıkları ifadeler yer verilerek doğrudan alıntılar yapılmış, yaptıkları çizimlere örnekler verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde havalı tabanca sporcuların havalı tabanca kavramına yönelik yaptıkları çizimler ortak özelliklerine göre belli kodlar ve temalar altında incelenmiş ve bunlara ait sayısal bilgiler sunulmuştur. Ayrıca yapılan çizimlerden birkaç örneğe de yer verilmiştir. Araştırmaya katılan sporcuların “havalı tabanca” kavramına yönelik yaptıkları metaforlara ait kod ve temalar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Sporcuların “havalı tabanca” kavramına yönelik yaptıkları çizimlerin kavramsal temaları

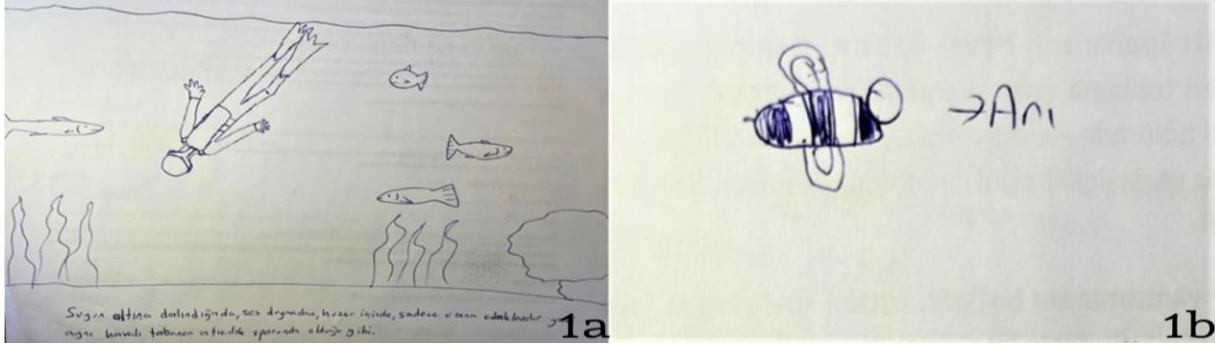
Kavramsal temalar	Kodlar
Duygu	Müzik, yüzmeye, aşk, kız kardeş, erkek kardeş, bayrak, mutluluk, denize, yolculuklara, şiire, Rahatlama, heves edilen bir oyuncağa, psikolojik savaşa, kolumun bir parçasına, küçük bir çocuk, ata binmek, bir orman, paraşütle uçmaya, aileye.
Eğlence	Spora, heyecanlı aktivite, ekstrem, müziğe, müzik, dinlemeye, ağaç, en sevdiğin yemek, resim, taşla kuş vurmaya, tabancaya, bir oyuna, zihni boşaltmaya rahatlamaya.
Kazanım	Gerçek silaha, dinlenmeye, motor sürmeye, uçak sürmeye, bilgiye, motora, kanun, çiçek, saçmaya benzer, tüfek, ok ve yaya, kitap okumak, yüzmeye, dart sporuna, gök yüzünde süzülen hür bir kuşa, okçuluk.
Odaklanma	Suyun altına dalmaya, avcılığa, hayata, canlı bir varlığa, şoförlük, ayakkabı, su, sahilde ipe balon koyup vurmaya, nefes kontrolü yapmaya benzer, muhabbet kuşu beslemeye, ritme psikoloğa, asıl hayata.
Önem/ gereklilik	Hayata, bina gibidir, ışık, gözlüğe, telefon, ayna, tekvando, polis silahına, odaklanma, su.

Bazı temalar altında aynı kodların olduğu gözlemlenmiştir (Tablo 2). Bu kodlardaki metaforlar farklı anlamlar içerdiği için farklı temalarda yer almaktadır. Örnek olarak; sporcu 1 “su” metaforu “havalı tabanca su altına dalmaya benzer, çünkü tabancayı kaldırdığınız zaman herhangi bir sesi duymayıp sadece o anda yapılan atışa odaklanırsınız aynı suya daldığımız gibi” açıklamasıyla atfedilen fikir gereği kod, “odaklanma unsuru olma” temasında yer almıştır. Oluşturulan bir diğer metafor da ise “su” metaforunu “havalı tabanca suya benzer, çünkü yaşam koşullarımı sağlayan en temel ihtiyacım gibidir” açıklamasıyla kullandığı için kod, “gereklilik/önem” temasında yer almaktadır.

Duygu Unsuru Olarak Havalı Tabanca

Spor müsabakaları öncesinde ve sırasında yaşanan duyguların spor performansını etkilediği bulunmuştur (Beedie, Terry & Lane, 2000; Craft, Magyar, Becker & Feltz, 2003; Hanin, 2010; Hanton, Neil & Mellalieu, 2008; Jokela & Hanin, 1999). Uygun duygusal tepkiler, takım arkadaşlarıyla etkileşimin kalitesini artırarak bir sporcu için faydalı olmaktadır (Moll, Jordet & Pepping, 2010). Ayrıca kişilerarası ve organizasyonel dinamikleri geliştirmek ve duygularını kontrol etme yeteneğini geliştirmektedir (Wagstaff, Fletcher & Hanton, 2012). Lane, Beedie, Jones, Uphill ve Devonport (2012)’a göre sporcular ve spor psikologları, duyguları kontrol etme yeteneğinin başarıya ulaşmanın önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu kategoride sporcular havalı tabanca kavramını sevgi, eğlence, mutluluk, hüznün, karamsarlık vb. ifadelerle açıklamıştır. 20 sporcu (%28) tarafından kullanılan bazı çizim ve metafor örnekleri aşağıdaki gibidir:

Resim 1 (a-b)

Sporcu 20 (Resim 1a)'nin çiziminde yapılan analizlere göre doğalcılık döneminde olan bireyin çizimde yer alan nesne ve kişileri orantılı çizmesi, perspektif algısına sahip olmasının beklenmesi görüşüne yol açmıştır. Çocuk bu resmini yazı ile ifade ettiği metafora birebir benzetmiş olup branş ile deniz altı resmini sessizlik, odaklanma, dinginlik ve huzur ile eşleştirmiştir. Resim ifadesinde de çocuğun dalgıç kıyafetini detaylı aktardığı, kendisinin vücut organ ve oranlarının beklenen düzeyde olduğu, ellerini parmaklar ile detaylı ve makul ölçüde çizmesi ile kendine güvenen, toplum ile barışık, iletişim ve paylaşımı mevcut olduğu görüşü oluşmuştur. Dalgıcı yüzü dönük çizmemesi ile gelişim yaş grubu ile ilişkili olabilecek bireyin yalnızlığı, kendini yeniden inşa süreci olarak değerlendirilebilir. (Sporcu20)

“Havalı tabanca aşka benzer/gibidir; çünkü bırakamazsın.” (Sporcu 21)

Sporcu 21 (resim 1b) sporu bağlılık, adrenalin ile bağlanma etkisine referans verir şekilde branşının bırakılmayacak kadar çok sevilen “aşk” şeklinde yorumlamasının ardından, branşın resmedilmesinde “arı” figürü çizmiştir. Bu iki aşama bir arada değerlendirildiğinde çocuğun branşta azimli, istekli, çalışkan, bitmez bir enerji halinde, hedefe hizmet eder şekilde yol alıyor olduğu yorumu yapılabilir. Sporunun oluşturduğu aşk metaforu ile yoğun duygular beslediği branşına bağlılığını belirttiğini söyleyebiliriz. Bununla birlikte duyguların olumlu başlayıp olumsuz sürece işaret edebileceği, kendisini çalışma ile açıkça ifade eden çocukla yaş ve duygu durumuna uyumlu şekilde görüşme yapılması “sevgi” duygusu ile “yargı” algısı çatışmasında destekleyici olacaktır. (Sporcu 21)

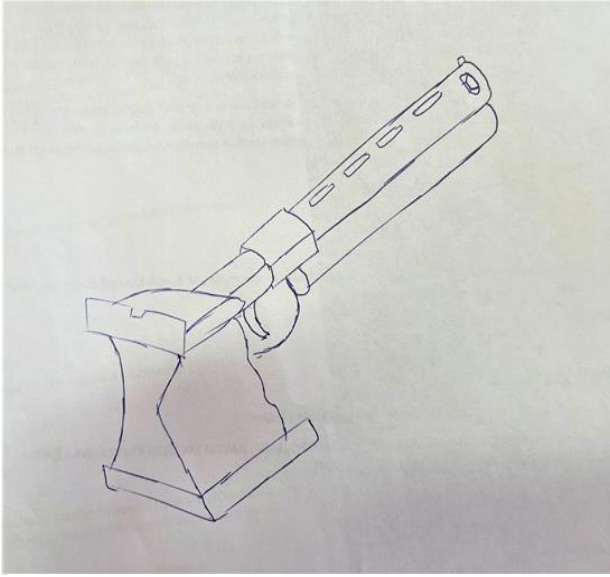
Kazanım Unsuru Olarak Havalı Tabanca

Spor bireylerin çevrelerinde olanları daha dikkatli incelemesi, tanımlaması, neden ve sonuç ilişkilerine bağlı olarak çevresiyle ilişki kurmasını sağlamaktadır. Böylece çocuk yaştaki sporcu karşılaştığı engelleri aşma yöntemlerini içselleştirme ve benzer problemlerle karşılaştığında ne

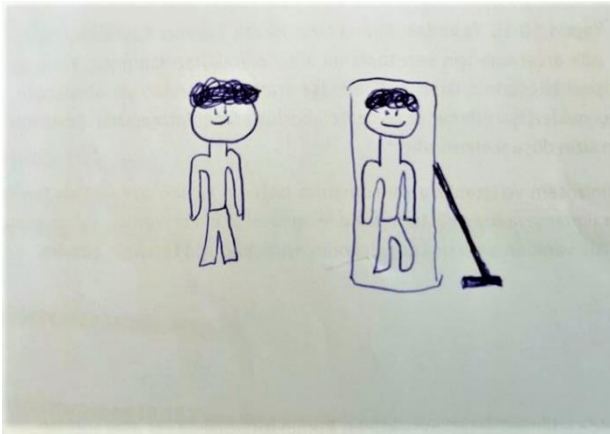
yapacağı becerisine sahip olmaktadır. Ayrıca spor sayesinde bu yaş grubu çocukların mantıklı düşünme ve problemleri bağımsız olarak analiz edip çözme yeteneği gelişmektedir (Karaca, 2010). Bu kategoride sporcular havalı tabanca kavramını gerçek silah, dinlenme, motor sürme, uçak sürme, bilgi, motor, kanun, çiçek, saçmaya benzer, tüfek vb. ifadelerle açıklamışlardır. 14 sporcu (%19) tarafından kullanılan bazı çizim ve metafor örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Havalı tabanca kitap okumaya ve müzik dinlemeye benzer/gibidir; çünkü arpacığı okuruz sinirlendiğimizde sinir atarız, sakinleşiriz ve yeni şeyler öğrenerek hoş zaman geçiririz.” (Sporcu 68)

Sporcu 68’in kitap okuma ve müzik dinlemenin deşarj olma, rahatlama, iyi hissetme ve yeni bilgiler edinme özellikleri ile branşı eşleştirdiği görülmüş olup çiziminde kısıtlı kaldığı, bir

Resim 2

Resim 3

dikdörtgen içine atış alanından referans ile çizim yaptığı ancak yaşından beklenir anlatım, perspektif ve hayal gücü düzeyinde bir çizime sahip olmaması nedeniyle yazarak kendini ifade ettiği görülmüştür.

“Havalı tabanca uçak sürmeye benzer/gibidir; çünkü kullandıkça gelişirsin iyileşirsin.” (Sporcu 61)

Sporcu 61 (Resim 2) sporu uçak kullanmaya benzeterek deneyim kazandıkça gelişildiğini ifade etmiştir. Çizimdeki tabancanın profil çizimi, yaklaşık kâğıt ortasında, detaylı çizimi ve namlunun yan hedefe ve hafif yukarı bakıyor olması ile çocuğun bu branş ile umutlu, güçlü, kendinden emin hissettiği görüşü oluşmuştur.

“Havalı tabanca aynaya benzer/gibidir; çünkü kendini onda bulursun.” (Sporcu 29)

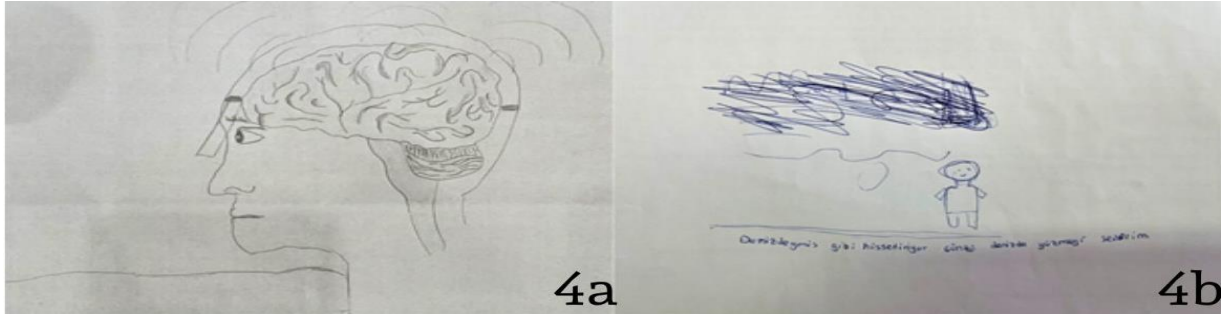
Sporcu 29 (Resim 3) branşı kendini bulduğun bir aynaya benzeterek çiziminde de memnun bir erkek çocuğu çizmiştir. Çocuğun ayna

metaforu ile “kendini bulma”, “kendini tanıma” gibi kavramlara atıf yaparak ergenlik ve bedensel dönüşümde kendini tekrar yaratma sürecine de referansta bulunduğu düşünülmüştür. Ergenliğin sancılı ve başkalaşım etkisinde yalnız bırakan hali ile ayna metaforu uyumlu

bulunmuştur. Çocuğun bu yaş grubunda spor branşı ile kendini tanımlıyor olduğu, ergenliğin değişkenliğinde oluşan utangaç, içe dönük, çevre desteği olmadan özgüvensiz hissettiren etkisi ile uyumlu şekilde çocuk el ve ayak parmaklarını çizmediği görüşü oluşmuştur. Ayrıca ufak ebatta, sayfa üst kısmında kalan çizimi ile de çekingen, ortada olmak istemez duyguda olabileceği düşünülmüştür.

Odaklanma Unsuru Olarak Havalı Tabanca

İnsanların başarılarının, en büyük sırrı seçici dikkatle seçme, odaklanma ve bunu sürdürbilmesi ile doğru orantılı ilerlemektedir. Bunu yapabilen insanların başarılı olma yüzdelerinin çok daha yüksek ve bunun da eğitimle geliştirilebilecek bir yetenek olduğu öne sürülmektedir (Doğutepe & Karakaş, 2008). Bu kategoride sporcular havalı tabanca kavramını suyun altına dalma, nefes kontrolü yapma, psikolog vb. ifadelerle açıklamışlardır. 12 sporcu (%16) tarafından kullanılan bazı çizim ve metafor örnekleri aşağıdaki gibidir:

Resim 4 (a-b)

“Havalı tabanca gökyüzünde süzülen bir kuşa benzer benzer/gibidir; çünkü nedeni ise bu iki şeyin birbirine çok benzemesi. Kuşu avucunuzun içinde hayal edin eğer elinizi gevşek bırakırsanız kuş elinizden kaçır. Eğer sıkarsanız hayvan ölür. Silahı gevşek tutarsanız namlu düşer, görüş açısını kaybedersiniz eğer sıkarsanız silah titrer ve tetiği çekersiniz amacımız silahı ne fazla gevşek ne fazla sıkı tutmak olacaktır.” (Sporcu 13)

Sporcu 13 (Resim 4a)’ün yazılı ifadesinde metaforik olarak detaylı anlatımda bulunması ve resme gelindiğinde detaylı, perspektif, oran, detay ve kağıdın orta hatta kullanımı ile yaş grubuna nazaran ifade gücü yüksek, kendine güveni olan, bilgili, mantık gözeterek aktarımda bulunan bir birey olduğu görüşüne neden olmuştur. Çocuğun profilden çizdiği insan baş ve boyun bölümünde yüz organlarını detaylı çizdiği, odaklanma temalı resminde odak ve konsantrasyonun beyin ile ilişkilendirilmiş gerçekliğini resmettiği görülmüştür. Rasyonel tanımda bulunan çocuğun hızlı düşünen, yer yer organize olma ve düşüncesine yetişme güçlüğü olan, düşüncelerini kontrol altında tutamadığında anlık tepkileri olan bir birey de olabileceği görüşü oluşmuştur.

“Havalı tabanca müziğe benzer/gibidir; çünkü kafam boşalıyor.” (Sporcu 38)

Sporcu 38 (Resim 4b) yazılı ifadesinde müziğe benzettiğini ve kafasını boşalttığını, belirttiği branş hakkında çizim yaptığında ise denizde yüzmek gibi olduğunu çünkü denizi sevdiğini söylemiştir. Yazılı ifade ve çizimde kendine, duygusuna yer veren bireyin branşı seviyor olduğu, sporun hızlı- karmaşık düşünce yapısını edindirdiği, düzene soktuğu ve dengeleyici etkisi olduğu görüşüne neden olmuştur. Çocuğun çiziminde gövde, kol, bacak ve yüz ifadesine yer verirken atıcılık söz konusu olduğu halde el ve parmaklara yer vermemesi özgüven zorluğu çektiğine, ayakların çizilmemesi ise hayal gücü yüksek, bazen gerçeklikten uzak, karmaşık düşünce haline destekleyici olmuştur. Çocuğun çizimin üstüne daha koyu karalanmış, karmaşık, bakılır bakılmaz anlam ifade etmeyen gelişigüzel çizgileri ise çocuğun dürtü kontrol, hareketlilik, beden ve düşünce organizasyonunda yer yer güçlük çeken, buna destekleyici olarak spora devam eden bir birey olduğu görüşüne varılmıştır. Yine kesik, belirsiz çizgiler özgüven, toplumsal kabul, aidiyet hissetme noktalarında çocuğun güçlük çekiyor olabileceğine işaret etmiştir.

“Havalı tabanca psikoloğa benzer/gibidir çünkü; iyi bir gözlemci olmak gerekir.” (Sporcu 51)

Sporcu 51 branşını iyi bir gözlemci olunması gereken özelliği ile psikolog olmaya benzetmiştir. Sporcu, çiziminde bir açı oluşturan doğrular çizerek; odak, gözlem, algı, bakış açısı kavramlarının spordaki önemini vurgulamış görülmektedir. (Sporcu 51)

Eğlence Unsuru Olarak Havalı Tabanca

Çocuk ve gençlerin spora motive edilmesi ile ilgili yapılan çalışmalarda spor ve fiziksel aktivitelere katılım için; eğlence, form tutma, yetenekleri geliştirme ve rekabet gibi birtakım sebepler olduğu ortaya konmuştur. (Buonamano, Cei & Mussino, 1995; Kolt vd., 1999; Wang & Wiese-Bjornstal, 1997). Spora yönlendirme, bir bireyin rekabet düzeyinin kazanmaya ve hedefe yönelmesinin birleşiminden oluşmaktadır (Gill & Deeter, 1988). Bu kategoride sporcular havalı tabanca kavramını heyecanlı aktivite, ekstrem, müzik vb. ifadelerle açıklamışlardır. 15 sporcu (%21) tarafından kullanılan bazı çizim ve metafor örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Havalı tabanca bir oyuna benzer çünkü; oyunda her şeyi doğru ve dikkatli yapıldığında o oyun kazanılır. Eğer atıcılıkta da her şeyi doğru ve dikkatli yaparsak kazanabiliriz.” (Sporcu 66)

Çocuk sporu dikkatli, iyi kurgulayarak ilerlenirse başarılı olunan bir oyun düzeneğine benzetmiştir. Çiziminde havalı tabanca atıcılık branşı armasına yer veren çocuğun detaylara

Resim 5

halde “yapamadığımda yargılanıyor gibi hissediyorum” ifadesine yer vermiştir. Çizimler incelendiğinde çocuğun yaşından beklenen hatta yaşından daha ileri düzeyde iyi bir perspektif, oran ve insan postürüne karşılık bir çizim yaptığı, kendisine resimde yer verdiği, makul ebatta

Resim 6

İkinci çizimde atış yapamamayı anlatmaya çalıştığı düşünülerek yüzü görünen çocuğun gözlerini olağandışı yapı ve büyüklükte çizmesi ile bakma, görme, odağın önemine işaret ettiği ayrıca üzerine olan gözle “yargılanma” hali ile de eşleştiriyor olduğu görüşü oluşmuştur.

“Havalı tabanca spora benzer/gibidir; çünkü güzel ve eğlenceli atış yapılır antrenmanlarda esnerim ve atış yapmakta güzeldir.” (Sporcu 40)

Sporcu 40 atış yaparken eğleniyor olduğunu yazılı ifade eden çocuk, görselinde kendisini çizgi karakter ile karışık bir şekilde resmettiği görülmüştür. Çocuğun göz bebeklerini çizmemesi teoride görme sorunu, görülmeme, odaklanamama vb. konulara işaret etmektedir. Henüz küçük yaş çocuğun branşa yeni başlamış olma ihtimali, sporu “eğlence” olarak algıladığı dönemde olması ile hedef tahtası olmadan resmetmesi ile etkinliği “başarı, odaklanma, üstesinden gelme” olarak görmemesi ile göz bebeği hattına özen göstermediği de düşünülebilir. Çizimde yazı ile ifade edilen kısımda yaşı küçük olan çocuğun resmine başlık vermek amaçlı yazımı negatif

dikkat eden, aidiyet duygusu olan, sporculuğundan gurur duyan bir yapıda olduğu görüşü oluşmuştur. (Sporcu 66)

“Havalı tabanca benim için heyecan aktivitesine benzer/gibidir; çünkü çok eğlenceli ve heyecanlı buluyorum bu sporu çok seviyorum.” (Sporcu 39) Branşı heyecan ve eğlence ile eşleştiren sporcu 39 çiziminde kendi görüş ve duygusuna ek olarak yazılı

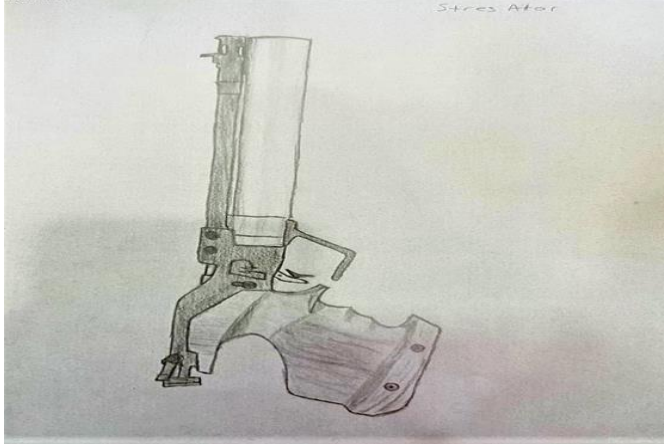
çizdiği kendi görseline karşın ilk çiziminde tabancayı orandan beklenenden büyük çizdiği; bu durumun çocuk için yer yer tehdit algısı, kontrol zorluğu çekme, varlığını yetersiz hissetme algısında olduğunu düşündürmüştür. El, ayak, zemin sabitliği ile çocuğun kendini, duygu durumunu bilen, farkındalığı yüksek, kendi ile barışık bir birey olabileceği şeklinde yorumlanmıştır.

olarak algılansa da “atış yaparken benim eğlenmem” olarak ifade etme çabasında olduğunun yazılı metaforuyla desteklendiği düşünülmektedir.

Önem ve Gereklilik Unsuru

Bu kategoride sporcular havalı tabanca kavramını hayat, bina, ışık, gözlük, telefon, ayna, taekwondo, polis silahı, odaklanma, su vb. ifadelerle açıklamışlardır. 10 sporcu (%14) tarafından kullanılan bazı çizim ve metafor örnekleri aşağıdaki gibidir:

Sporcu 53 yazılı ifade de sporu hayata benzetip “ya olur ya olmaz” diyen çocuk çiziminde yan

Resim 7

duran, hedefe dönük, detaylandırılmış ve ucundan mermi çıkan tabanca çizerek sporun mekanik gerçekliğini sunmuştur.

“Havalı tabanca küçük bir çocuğa benzer/gibidir; çünkü siz onun suyuna giderseniz oda sizi hedefinize ulaştırır ama siz onunla inatlaşırsanız, sıkarsanız hem sizi yorar hem de sonuçları kötü olur.” (Sporcu 26)

Sporcu 26 sözlü ifadesinde sporu emek

verdikçe karşılığını aldığı canlı bir varlığa benzetmiş, çiziminde atıcılık kelimesine referans olacak şekilde detaylı çizilmiş bir tabancaya yer vermiştir. Bu tabancanın orta hatta, belirgin oranlarda çizilmesi çocuğun kendini bilen, özgüveni olan bir birey olduğu beraberinde tabanca namlusunu aşağıda tutması ile sporu hayati etkide, iktidar kaygısı ile yapmadığı, tabancayı sadece bir ara materyal olarak gördüğü, öfkeli, dikkat çekme ihtiyacında bir birey olmadığı öngörüsüne neden olmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde sporda mental gücün performans üzerinde büyük etkisinin bulunduğu birçok çalışmayla gözler önüne serilmektedir (Altıntaş & Akalan, 2008). Sporcuların mental süreçlerinin iyi yönetilebilmesi, kusurların giderilebilmesi ya da sporcuyu rahatsız eden durumların anlaşılabilmesi metaforik çalışmalarla mümkün olabilmektedir. Çünkü metafor kavramının önemli özelliklerinden bir tanesi de kişinin bilişsel süreçlerine yardımcı olarak öz düzenleme ve kendini anlamlandırma açısından kuvvetli bir mental kodlama ve modelleme sistemi olmasıdır (Arslan & Bayrakçı, 2006; Nikitina & Furuoka, 2008).

Literatür incelendiğinde farklı konularda yapılan metaforik çalışmalar için farklı kategoriler oluşturulduğu görülmektedir. Yapılan çalışmada sporcuların kullandıkları metaforların açıklımları dikkate alınarak, duygu, eğlence, kazanım, odaklanma ve önem/gereklilik

kategorileri oluşturulmuştur. Havalı tabanca sporuyla uğraşan 12-16 yaş grubu sporcuların havalı tabanca sporuna bakış açıları incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun yapmış oldukları spor branşını benimsemiş oldukları sonucuna varılmaktadır. Sporcuların metaforik yaklaşımları kategoriler özelinde incelendiğinde;

Sporcuların %28'inin havalı tabanca sporunu bir duygu unsuru olarak gördüğü belirlenmiştir. Duygular yoluyla yalnızca yaşantılara anlam verilmediği gibi ayrıca kişinin kendisini ve etkileşim içinde olduğu diğer kişi ya da olayları düzenleme yoluyla yaşama anlam verilebilmesi sağlanmaktadır (Greenberg, 2004). Diğer yandan sportif performansın antrenmanlar ya da müsabakalar esnasında duygu durumunda etkilendiği bilinmektedir (Beedie, Terry & Lane, 2000; Craft, Magyar, Becker & Feltz, 2003; Hanin, 2010; Hanton, Neil & Mellalieu, 2008; Jokela & Hanin, 1999). Bu nedenle yapılan çalışma sonucunda havalı tabancayı olumlu duygularıyla eşleştiren sporcuların performanslarının müsabaka ya da antrenman anındaki duygusal durumlarından etkilenebileceği görülmektedir. Bu nedenle spora duygusal yaklaştığı belirlenen sporcuların antrenman süreçlerinin antrenörler tarafından bu özellikleri göz önüne alınarak yönetilmesinin sporcuların performans artışına destek olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan sporcuların (%21) spor branşını eğlence odaklı olarak gördüğü belirlenmiş ve eğlence odaklı olduğu belirlenen deneklerin çoğunluğunun yaş grubu açısından diğer deneklerden daha küçük olduğu görülmüştür. Ancak bu bakış açısı daha büyük yaş gruplarının bakış açılarıyla karşılaştırıldığında, yaş ilerledikçe farkındalığın artmasıyla beraber odaklanma ve kazanıma dönüşeceği ortaya çıkmaktadır.

Örneğin 13 yaşındaki “Sporcu 4” metaforunda havalı tabanca ile ilgili olarak “havalı tabanca beni bir ormanda olmak kadar rahatlatıyor” şeklinde bir ifade kullanırken yaşı 16 olan “Sporcu 52” benzer bir metafor olan “havalı tabanca hayat veren, temel ihtiyaç olan suya benzer” ifadesini kullanmıştır. Branşa yeni başlayan “Sporcu 4”ün eğlence odaklı olduğu görülürken, branşta ilerlemiş olan “Sporcu 52”nin benzer bir görüşe sahip olmasına karşın branş algısının odak ve kazanım ağırlıklı olduğu görülmüştür.

Sporu kazanım olarak gören sporcular çalışmaya katılan sporcuların %19'unu oluşturmaktadır. Genele göre oranlandığında sporu bir kazanım olarak gören sporcuların çoğunun yaşça daha büyük ve daha profesyonel düzeyde havalı tabanca sporu ile uğraştıkları belirlenmiştir. Sporun belirli kurallar çerçevesinde yapıldığı ve mücadele içerdiği göz önünde bulundurulduğunda (Ramazanoğlu, Karahüseyinoğlu, Demirel, Ramazanoğlu ve Altungül, 2005), “Sporcu 61”in havalı tabanca branşını uçak kullanmaya benzeterek deneyim kazandıkça geliştiğini ifade etmiş olması hem kurallara uyma gerekliliği hem de çaba sarf edilmesi gereken bir uğraş olduğu

olgusuna vurgu yaparak branşı bir kazanım olarak gördüğünü açıkça görülmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi ve beden eğitimi öğretmeni kavramı ile ilgili görüşlerinin araştırıldığı çalışmada Yılmaz ve Güven (2015)'in “kazanma, kaybetme, mücadele, rekabet” gibi unsurlara yer verildiği sonucuna ulaşması çalışmamızla paralellik göstermektedir. Sporcu 61'in çizimindeki tabancanın profil çiziminin, yaklaşık olarak kâğıt ortasında ve detaylı olması ayrıca namlunun yan hedefe ve hafif yukarı bakıyor olması çocuğun bu branş ile umutlu, güçlü, kendinden emin hissettiği görüşünü oluşturmuştur. Sporda istenilen düzeyde performans sergilemek için gerekli olan becerilerin birçoğunun genele aktarılabilir olduğu bilinmektedir. Problem çözme, zaman yönetimi, hedef belirleme, başarı ve başarısızlıkla başa çıkma ile baskı altında performans sergileme bu becerilere örnek olarak gösterilmektedir (Suveren Erdoğan & Öz, 2019). Branşı kazanımla ilişkilendiren diğer sporcuların “kitap okumak”, “gökyüzünden süzülen hür bir kuş” gibi benzetmeleri dikkate alındığında bu metaforların spor branşının kazanım kategorisiyle ilgili algıyı doğru bir şekilde yansıttığı söylenebilir.

Odaklanma tüm sportif branşlar için oldukça büyük bir öneme sahiptir. Erdoğan ve Kocaekşi (2015) yapmış oldukları çalışmalarında elit sporcularda bulunması gereken 11 özellik belirlemiş ve bu özellikleri; kişilik özellikleri, kontrol edilebilir iç odak, kendine güven, içsel motivasyon, hedef yönelimi, konsantrasyon, uyarılmışlık kontrolü, zorluklarla başa çıkabilme, hedef belirleme, imgeleme ve zihinsel dayanıklılık olarak belirlemişlerdir. Yapılan tanımlamalarda sporcuların, elit sporcularda bulunması gerekli görülen özellikleri ortaya çıkaracak betimlemeler yaptıkları görülmektedir. Sporcuların %16'sı kullandıkları metaforlarda havalı tabanca branşını odaklanma kategorisine girecek şekilde tanımlamışlardır. Özellikle havalı tabanca branşı bir hedef vurma sporu olarak göz önüne alındığında odaklanmanın performans üzerindeki etkisi kaçınılmazdır. “Sporcu 63” havalı tabanca branşını “kitap okumak gibidir sessizlik ve odaklanma gerektirir” diyerek açıklamıştır. Çiziminde ise çok küçük, tekli nesne resmederek sporun koordinasyon özelliğini vurgulamıştır. Başka metaforlara bakıldığında odaklanmayı merkeze alan “suyun altına dalma, avcılık, hayat, şoförlük, nefes kontrolü yapmak” gibi benzetmelerle karşılaşmıştır. Tüm bu bilgiler ışığında havalı tabanca branşıyla ilgilenen sporcuların bu branşı bir odaklanma aracı olarak gördükleri sonucuna varılabilir.

Son kategori olarak havalı tabanca branşıyla ilgilenen sporcuların %14'ü bu branşı önem/gereklilik kategorisine girecek şekilde tanımlamışlardır. Sporun hayatta önemli bir gereklilik olduğu düşüncesinin yaş gruplarına eşit şekilde dağılmış olması sporun amacının sporcular tarafından doğru anlaşıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Koç, Murathan, Yetiş ve Murathan (2016)'ın 7. Sınıf öğrencilerinin spor kavramına ilişkin algılarını metafor yoluyla incelemiş oldukları çalışmalarında olumlu metaforlar kullanan öğrencilerin çoğunlukta olduğu ve öğrencilerin ağırlıklı olarak sporu hayat, eğlence, mutluluk, sağlık, rahatlamak, stres atmak, sosyalleşmek, zevk, özgürlük gibi kavramlarla bağdaştırdıkları gözlemlenmiştir. Benzer şekilde antrenörlük eğitimi okuyan üniversite öğrencilerinin beden eğitimi kavramını algılama biçimleri ile ilgili yapılan bir diğer metafor çalışmasında öğrencilerin beden eğitimini aşk, su, hava ve hayat gibi kavramlarla bağdaştırarak beden eğitimi hakkında olumlu görüşlere sahip olduklarını belirlenmiştir (Kepoğlu, Musa & Divrik, 2021). Her iki çalışmada da öğrencilerin kullandıkları ifadeler sporu ve beden eğitimini tarif ediş biçimleri açısından yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Genel olarak çocukların spora katılımında çeşitli faktörler olduğunu ortaya koymuştur. Bunlar eğlence (spora katılımında alınan zevk güdüsü), form (fiziksel ve sağlık olarak uygun olma güdüsü), yetenek gelişimi (yeni yetenekleri geliştirme veya var olan yetenekleri artırma güdüsü), başarı (elde edilen başarıma güdüsü), takımla beraber olma (takıma ait olma ve takım atmosferinden zevk alma duygusu), arkadaşlık (arkadaşlarla beraber olma, sosyalleşme güdüsü), enerji atımı (fazla enerjiden kurtulmak için bir şeyler yapma güdüsü) ve durumsal güdüler (aileler, antrenörler ve yararlı kuruluşlardan etkilenme) olarak adlandırılabilir (Kolt vd., 1999; White & Duda, 1994). Bu formlar çalışmamıza katılan sporcuların oluşturdukları havalı tabanca kavramına yönelik metaforlarla paralellik göstermektedir.

Sonuç olarak metaforik çalışmaların, içsel gücü ortaya çıkarması, ifade özgürlüğünü desteklemesi, farklı bir bakış açısı sunması, güçlü bir zihinsel plan oluşturmak için sporculara basamak oluşturması ve öğrenme üzerinde pozitif etkisi olması nedeniyle daha sık kullanılması gereken bir araç olduğu düşünülmektedir. Ancak literatürde metaforik çalışmalara çok fazla rastlanamamaktadır. Metaforik çalışmalar, küçük yaş grubu sporcuların branşla ilgili içsel kaygılarının anlaşılması, hedef ve yönelimlerinin çok daha doğru belirlenebilmesi, çocukların sözlü anlatımlarda baskı altında hissederek çekingenlik sergileyebilmesi nedeniyle branşa ilişkin duygu ve düşüncelerinin anlaşılması gibi konularda bir yol haritası niteliği taşımaktadır. Farklı branşlarda yapılan benzer çalışmalar çoğaldıkça sporcuların spora olan bakış açılarının daha net anlaşılması ve performansla yansıyan zihinsel süreçlerin daha doğru bir bakış açısıyla değerlendirilmesi mümkün olabilecektir.

Çıkar Çatışması: Yazarların herhangi bir kişi, enstitü, kurum ile çıkar çatışması olmadığını beyan ederiz.

KAYNAKLAR

- Altıntaş, A., & Akalan, C. (2008).** Zihinsel antrenman ve yüksek performans. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 39-43.
- Arpa, D. K. (2014).** Ortaöğretimdeki erkek sporcuların karate ve taekwondo branşına yönelme nedenleri ve beklentileri (İstanbul ili / Üsküdar ilçe örneği). (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Arslan, M. M. & Bayrakçı, M. (2006).** Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 35(171), 100–108.
- Beedie, C. J., Terry, P. C., & Lane, A. M. (2000).** The profile of mood states and athletic performance: Two meta-analyses. *Journal of Applied Sport Psychology*, 12(1), 49-68.
- Bette, K. H. (1999).** *Systemtheorie und sport*. Frankfurt: Suhrkamp.
- Buonamano, R., Cei, A., & Mussino, A. (1995).** Participation motivation in Italian youth sport. *The Sport Psychologist*, 9(3), 265-281.
- Burger, J. M. (2013).** *Desire for control: Personality, social and clinical perspectives*. Berlin: Springer Science & Business Media.
- Çaredar, N., Pekel, A. Ö., & Cengizel, Ç. Ö., (2021).** Basketbol spor okullarına devam eden 7-12 yaş sporcuların basketbol kavramına yönelik algıları ve çizimleri. 4th International Conference on Sport for All, Ankara, Türkiye.
- Ceylan, G., & Kozak, M. (2021).** Perceptions of active zumba members regarding the concept of "zumba": A metaphor analysis study: Aktif zumbaya katılan üyelerin "zumba" kavramına ilişkin algıları: Bir metafor analizi çalışması. *Journal of Human Sciences*, 18(2), 233-242.
- Craft, L. L., Magyar, T. M., Becker, B. J., & Feltz, D. L. (2003).** The relationship between the Competitive State Anxiety Inventory-2 and sport performance: A meta-analysis. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 25(1), 44-65.
- Creswell, J. W. (2013).** *Educational research: Planning, conducting, and evaluating*. Ontario: W. Ross MacDonald School Resource Services Library.
- Doğutepe Dinçer, E., & Karakaş, S. (2008).** Nöropsikolojik dikkat testleri arasındaki ilişkilerin modellenmesi. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 18(1).
- Dutke, S. (1994).** Mentale modelle beim erinnern sprachlich beschriebener räumlicher anordnungen: Zeitliche aspekte der modellkonstruktion und-nutzung. *Zeitschrift für Experimentelle und Angewandte Psychologie*, 41(4), 523-548.
- Ekiz, D. (2009).** *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Ankara: Anı.
- Erdoğan, N., & Kocaekşi, S. (2015).** Elit sporcuların sahip olması gereken psikolojik özellikler. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 57-64.
- Gill, D. L., & Deeter, T. E. (1988).** Development of the sport orientation questionnaire. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 59(3), 191-202.
- Gould, D., & Carson, S. (2008).** Life skills development through sport: Current status and future directions. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 58-78.
- Gravestock, H. M. (2010).** Embodying understanding: drawing as research in sport and exercise. *Qualitative Research in Sport and Exercise*, 2(2), 196-208.

Greenberg, L. S. (2004). Emotion–focused therapy. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 11(1), 3-16.

Hanin, Y. L. (2010). Coping with anxiety in sport. *Coping in Sport: Theory, Methods, and Related Constructs*, 159, 175.

Hanton, S., Neil, R., & Mellalieu, S. D. (2008). Recent developments in competitive anxiety direction and competition stress research. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 45-57.

Jokela, M., & Hanin, Y. L. (1999). Does the individual zones of optimal functioning model discriminate between successful and less successful athletes? A meta-analysis. *Journal of Sports Sciences*, 17(11), 873-887.

Karaca F. (2010). *10 soruda Oryantiring*. Ankara: T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Oryantiring Federasyonu Yayınları.

Kepoğlu, A., Musa, M., & Divrik, G. (2021). Evaluation of the metaphoric perceptions of the faculty of sports sciences students regarding the concept of physical education. *Asian Journal of Education and Training*, 7(1), 60-69.

Koç, M., Murathan, F., Yetiş, Ü., & Murathan, T. İ. (2015). 7. sınıf öğrencilerinin spor kavramına ilişkin algıları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(9), 294-303.

Kolt, G. S., Kirkby, R. J., Bar-Eli, M., Blumenstein, B., Chadha, N. K., Liu, J., & Kerr, G. (1999). A cross-cultural investigation of reasons for participation in gymnastics. *International Journal of Sport Psychology*, 30(3), 381-398.

Lane, A. M., Beedie, C. J., Jones, M. V., Uphill, M., & Devonport, T. J. (2012). The BASES expert statement on emotion regulation in sport. *Journal of Sports Sciences*, 30(11), 1189-1195.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. California: Sage.

Moll, T., Jordet, G., & Pepping, G. J. (2010). Emotional contagion in soccer penalty shootouts: Celebration of individual success is associated with ultimate team success. *Journal of Sports Sciences*, 28(9), 983-992.

Morgan, G. (2016). Commentary: Beyond morgan's eight metaphors. *Human Relations*, 69(4), 1029-1042.

Nikitina, L., & Furuoka, F. (2008). " A language teacher is like...": Examining malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Online Submission*, 5(2), 192-205.

Pallasmaa, J. (2014). Essay:-The lived metaphor. *Architecture and Urbanism*, 526, 10.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.), Ankara: Pegem Akademi.

Pekel, H. A., Pekel, A. Ö., & Soy, E., (2021). *Ok ve yayın hikayesi : Çocukların gözünden*. 7. Çukurova Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Adana, Türkiye.

Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M. F., Demirel, E. T., Ramazanoğlu, M. O., & Altungül, O. (2005). Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 153-157.

“**Saban, A. (2008).** Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496.

Şaban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.

Sadık, F., & Sarı, M. (2012). Çocuk ve demokrasi: İlköğretim öğrencilerinin demokrasi algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1(1), 48-62.

Seippel, Ø. (2006). The meanings of sport: fun, health, beauty or community?. *Sport in Society*, 9(1), 51-70.

Seligman, M. E., & Csikszentmihalyi, M. (2014). Positive psychology: An introduction. In *Flow and the foundations of positive psychology* (pp. 279-298). Dordrecht: Springer.

Şirin, E. F., Bektaş, F., Karaman, G., & Aytan Korucu, G. (2012). Rafting participants' metaphoric perceptions concerning the concept of rafting. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 207-215.

Suveren Erdoğan, C. & Öz, E. (2019). Beceri öğrenimi. M. Günay (Ed.), *ÖABT Öğretmenlik alan bilgisi beden eğitimi öğretmenliği konu anlatımlı soru bankası* içinde (s. 525-556). Ankara: Gazi.

Vosniadou, S., & Ortony, A. (1989). *Similarity and analogical reasoning*. Cambridge: Cambridge University Press.

Wagstaff, C., Fletcher, D., & Hanton, S. (2012). Positive organizational psychology in sport: An ethnography of organizational functioning in a national sport organization. *Journal of Applied Sport Psychology*, 24(1), 26-47.

Wang, J., & Wiese-Bjornstal, D. M. (1997). The relationship of school type and gender to motives for sport participation among youth in the People's Republic of China. *International Journal of Sport Psychology*, 28(1), 13-24.

White, S. A., & Duda, J. L. (1994). The relationship of gender, level of sport involvement, and participation motivation to task and ego orientation. *International Journal of Sport Psychology*, 25(1), 4-18.

Yazarer, İ., Taşmektepligil, M. Y., Ağaoğlu, Y. S., & Ağaoğlu, S. A. (2004). Yaz spor okullarında basketbol çalışmalarına katılan grupların iki aylık gelişmelerinin fiziksel yönden değerlendirilmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 163-170.

Yılmaz, G. K., & Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 299-322.

Zaichkowsky, L. D., & Larson, G. A. (1995). Physical, motor, and fitness development in children and adolescents. *Journal of Education*, 177(2), 55-79.